

Zpravodaj ROSA

Uvnitř tohoto vydání:

Co trápí české seniory a seniorky 2

Na začátku byl zvonfalý telefonát na SOS linku ROSA 4

Polovina seniorů zažila některou z forem násilí, s partnerským násilím má zkušenost třetina seniorek 5

Násilí ve vztazích studentů? Není žádnou výjimkou. 8

Tiché svědkyně 2013: siluety zavražděných projely Prahou 10

Ženy stále umírají v důsledku násilí

Podle údajů Policie ČR umírá každý rok v **důsledku vražd motivovaných osobními vztahy** v ČR několik desítek žen.

Za prvních devět měsíců letošního roku Policie ČR zjistila 74 vražd motivovaných osobními vztahy. Stíháno je 77 osob, z toho 63 mužů, 3 mladiství 1 nezletilý a 10 žen.

Za rok 2012 bylo vyšetřováno 104 vražd motivovaných osobními vztahy (vyšetřováno bylo 111 osob,

z toho 1 nezletilý, 13 žen a 97 mužů). Tato čísla ale neodávají počet vražd v důsledku domácího násilí. V roce 2012 Policie šetřila 603 činů Týrání osoby ve společném obydlí podle §199 TZ, vyšetřováno bylo 463 osob, z toho 13 žen a 450 mužů.

Odhaduje se, že v zemích původní členské "patnáctky" Evropské unie zemře každý rok na následky násilí, kterého se na nich dopustili jejich partneři, 700 - 900 žen.

Více fotografií k tématu na str. 8 a 9.

Co trápí české seniory a seniorky?

Seniory má podle obecných představ trápit jen zdraví a artróza kloubů. Jinak mají vše zajištěné – pomoc, penzi, sociální služby, postel v domově důchodců.

Život seniorů je ale stejně pestrý, mnohovýstředný jako život jejich mladších vrstevníků. Mají dokonce ještě jeden – nutno říci, že nechtěný bonus navíc. V Česku se stávají programově cílovou skupinou pro různé podvodníky, násilníky a zloděje, kteří sázejí právě na znaky pozdního věku – omezenou hybnost, menší sociální kontakty, společenskou izolovanost. To, že se senioři stávají cílovou skupinou pro násilníky a podvodníky všeho druhu je výsledkem i určitého

nezájmu, podceňování a skeptického pohledu většinové společnosti na lidi v pozdním věku.

Projekt o.s. ROSA „Umění říci ne“, zaměřený právě na problematiku násilí na seniorech, tuto skutečnost potvrdil i varující zjištění, že skupina seniorů podvody a pokusy o ně, násilí vůči své osobě, vnímají znatelně hůře než mladší generace, jen velmi obtížně překonávají trauma z násilí, často se jej nezbaví do konce života.

Paní Boženě je 88 let, pohybuje se s pomocí francouzských berlí. Přesto se snaží jednou týdně zajít do klubu seniorů na nabízený program.

Paní Božena se svěřila s příběhem, kdy byla okradena mladou matkou s třemi dětmi. Žena k ní posadila v autobusu roztomilou holčičku, sama seděla naproti a konverzaci s batoletem odvedla pozornost paní Boženy. Následně žena zjistila, že se jí ztratila peněženka.

„Je mi to tak líto, já musím říci, že jsem se dříve cítila bezpečně.....cítím se nyní zmatená, ubírá mi to energii. Dnes žiji již v druhém pečovatelském domě, líbí se mi zde, ale kde je vztah mezi lidmi, uzavírám se, vždyť my tu mezi sebou moc nemluvíme, já nevím jestli je to tím, že chybí důvěra..., nechci se uzaví-

www.rosa-os.cz
www.stopnasili.cz

Nyní ROSU najdete i na Facebooku

rat, ale pořád mám před očima tu maminku s dětmi....“.

V pražském klubu seniorů vyprávěla seniorka příběh, kdy jejich kamarádce, paní kolem 80 let volal zastřený hlas, ať hned vybere úspory, havaroval, ozve se kde se sejdou..... Naštěstí se ve chvíli, kdy žena chtěla odejít z bytu pro peníze, vrátil vnuk, a babičce řekl, že to byl podvod, s otcem před chvílí mluvil... Paní se nervově zhroutila, psychický šok se podílel na jejím předčasném úmrtí. Jiná žena přímo sdělila, že byla jako dítě týraná a nese si dodnes trvalé následky.

Opakovaně se seniori svěrovali se svými zážitky v Domovech s pečovatelskou službou a v Domovech seniorů. Nejvíce se objevovaly **obtěžující telefonáty**: „vyhrála jste ten a ten obnos, sdělte nám číslo konta

pošleme vám výhru...“, „zvezme vás na setkání s pohoštěním, předáme vám výhru...“, „potřebujeme přeměřit váš byt, budeme dělat nové pojišťovací smlouvy...“, „v kolik budete doma... přineseme vám výhodnou koupí – levné látky...atd.“

Objevila se i podvodná nabídka – k sehnání přívýdělku, když senior složí určitý obnos. V dalším klubu hovořila seniorka o sousedce a jejím postiženém manželovi, kteří byli podvodně okradeni o úspory. V době, kdy seniorka nakupovala v obchodě, se k postiženému muži vetřel do přízně prosedivělý pán a sehrál scénku, že se znají z pracoviště... Hezky si popovídali... Cizí muž si vzal kontakt, že nemocného muže navštíví a dopovídají si to... Domluvili se na dni, kdy paní odcházela za vnučaty, na středu. Zatímco pán šel do vedlejší místnosti pro koláč-

ky ke kávě, muž zcizil v kredenci 30 000 korun (peníze na pohřeb), poté urychleně odešel, že zapomněl, musí něco neodkladně zařídit.....

Dvaadevadesátiletý muž má děti, kteří ho navštěvují, násilí nezažil, má kočičku, je sečtělý, chodí do klubu, má koníčky - přesto se cítí zvláště osamělý v Domově.

Svěřil se, že před dvěma lety byl v domově seniorů okraden o důchod. Vytipoval si ho zloděj a pod záminkou, že nese lejstra na vedení, pronikl do domu a dostal se do nezamčeného bytu seniora. Ve sdělení muže bylo cítit naštvání, že k tomu vůbec došlo. Policie pachatele nedopadla.

Velmi elegantní skoro 90letá paní vstala a sdělila: „**víte je to těžké, většinou jsou lidi v tramvaji slušní, jednou jsem jela na pohřeb a v tramvaji se náhle sesul**

k zemi muž. Dva mladíci vyskočili a začali s masáží srdce do příjezdu sanity...“ Paní s najednou usmála a doplnila: „je tedy pravda, že za týden jsem jela tou samou tramvají, opírala jsem se o hůl a druhou rukou jsem se držela madla. Pode mnou seděli asi 15 letí kluci a bavili se... „hele baba, ráda by si sedla, ale má smůlu, dělala jsem, že je neslyším“.

„To máte paní pravdu zaznělo z úst ostatních, „my jsme šli na podzim nuselským údolím, bylo nás asi 6 a už se neslo zpevně „jé, jé, důchodák si vyšel, ha, ha..“

Nejsmutnější je pochopitelně setkání s násilím v rodině. Mezi takové příběhy se řadí osud paní, která svůj život dožila v Domě pro seniory, ačkoli vlastnila velký dům. O ten ji ale připravila podvodnými slibmi, jak se zbaví starostí o majetek, vlastní rodina. Ve své bývalém domě ztratila praktic-

ky možnost volně se pohybovat, byla neustále šikována. Malá pravnučka jí říkala: „babi já bych s tebou mluvila, ale maminka by mi nabacala..“

To, že násilí vůči seniorům není nijak výjimečné potvrzují i telefonáty na SOS lince ROSY :

 Je mi 65 let, máme dospělé děti, nežijí již s námi. Manžel mě dlouhodobě týrá, bije, nevím jak dál...

 Jsem v důchodu je mi 70 let, když útočí dospělý syn a chce po mě peníze a já je nemám, hází po mě věci, dal mi naposledy facku....

 Volá paní, že ji muž bije skoro 30 let, má zdravotní problémy - je po operaci nohy a muž jí do ní kopl....

 Volá dospělý muž, sděluje že jeho 80 letá matka týrá 84letého ležícího otce...

 Volá vnučka, že babičce je 88 let, není z Prahy a týrá ji vnuk -feťák, má podmínku za trestnou činnost....

 Volá 80letá žena, již ji již třikrát napadl zeť...

Volá 64 letá paní, má rakovinu, muž ji zastražuje, bije, vyhrožuje zabitím, již za vraždu kdysi seděl...

Chudoba je také násilí

Jsou ovšem životní situace, které nelze postihnout ze zákona, které nejsou protiprávní, nezákonné, přesto se dají přiřadit k situacím, které omezují, limitují a ztrpčují život. Tím je například příjmová chudoba. Seniori patří ke skupině, která je v České republice nejvíce ohrožena příjmovou chudobou. Od oficiální hranice chudoby 9 683 korun měsíčně dělí

desítky tisíc seniorů deseti-koruny. ... „Zaplatím byt, léky, **nezbyde mi na boty. Musím nosit staré.....**“, říká **87letá seniorka.**

Příjmová chudoba začíná prokazatelně omezovat i zdravotní péči. Seniori si nemohu dovolit doplácet či si kupovat kvalitní kompenzační pomůcky, léky. Není možné se spoléhat jen na rodinu. Řada seniorů totiž žádné příbuzné nemá.

Velkým problémem je osamělost. **Štíhlý 92 letý** vdovec s hůlkou, nám při jedné besedě řekl: „jo vy nevíte, jaký to je, nemít komu říci : „dobrý den, miláčku, jak ses vyspala?“

Seniorka 87 let, opírající se o dvě francouzské hole: ... „*nic nezvládám, už ta zubatá se blíží, vše mi dlouho trvá - mám rozpletenou panu pro dceru, až to udělám umřu... Snažím se dojet aspoň dvakrát týdně do kostela. Víc už nezvládnou.*“

Zažily jsme i kluby, kde zájem o setkání byl povrchní a celkově nám bylo sděleno, že zde seniori radši sedí doma u televize, moc si nepovídají.

Tak přemýšlíme, je to jen v osamělých seniorech, kteří jsou pasivní a čekají? Na co ...? **Dá se prožít seniorský věk důstojně v kolektivním zařízení?**

V Praze 9 v Domově s pečovatelskou službou, jsme potkaly úžasné seniorky ve věku 70—94 let. Naprosto se lišily od jiných domovů. Přestože ženy byly vesměs nějak zdravotně postižené, samy aktivně se ujalily rolí ze zdola. Smály se: „*my už nemůžeme cvičit na zemi, nezvedly bychom se, tak cvičíme na židli a je to fajn*“..... Pokud měly zrovna „kavárnu“, tedy odpoledne

plné hudby, kávy, koláčků (střídaly se v pečení), povídání – přišly na ni oblečené, jako do vyhlášené Slávie. Noblesa, pohoda. Z těchto žen prýštila energie. Dvě z nich se rozhodly zde v klidu se učit malovat a výtvarná díla zde plánují vystavit.

Rekapitulujeme 16 besed se seniory a seniorkami, které jsme během projektu absolvovaly – vnímáme stále vřelé stisky rukou, zájem o další setkání. Tak máme pocit, že je to možné přes všechny handicap, bolesti v kloubech stmelit lidi, rozproudit komunikaci, energii v lidech. Ukázat, že život není čekání, ale příležitost k různým zajímavým akcím, aktivitám. S určitým logickým omezením se totiž prakticky vše dá podnikat i do velmi pozdního věku.

Když člověk ke stáru onemocní, zemře mu dospělé dítě, ocitne se osamělý/á,

hledá společenství lidí. Hledá bezpečí, jistotu, klid. Nejhorší je samota. Některá zařízení umí nejen připravit zajímavé akce v domovech, ale mají aktivisty, kteří rozproudí energii. Bohužel jinde je to spíše o povinnosti si udělat „čárku“ v aktivitách. Chybí srdečnost, vřelá komunikace, nápady.

Slovy Jaroslava Seiferta :
„Když je člověk starý, bývá mu smutno. Lidé přicházejí a odcházejí a starý člověk cítí se čím dál více osamělý a tato samota, která bývá bez útěchy, pomalu ho obklíčuje: A když se přiblíží ten nejtěžší okamžik života a smrt mu počne rvát duši z těla, umírá již úplně sám. Tak jaképak radosti v tomto věku !“ (Všechny krásy světa)

Ano, pokud se proti tomu nic nedělá. Změna je možná.

Marie Vavroňová
Zdena Prokopová

Na začátku byl zoufalý telefonát na SOS linku ROSA

Na začátku byl telefon na krizovou linku SOS ROSA:

„Prosím pomozte mi, je mi 62 let, jsem vdaná 30 let, manžel mě 25 let týrá. Mám dospělé děti, vnoučata, všichni si žijí svůj život v sektě, bojím se....“

Paní jsme ihned pozvaly na osobní konzultaci. Dostavila se milá, utrápená paní se sluchovým postižením. Manžel jí dlouhodobě ponižuje, zesměšňuje, v poslední době i škrtí, vyhrožuje zabitím.

Všichni kolem ale říkají, „vždyť on se tak hezky stará o rodinu ..., vnoučata ho mají rádi, ...to není možné..!“

Paní si tře ruce, na které jí padají slzy. I pan farář jí řekl opakovaně: „že žena musí vydržet, jak kůň..., být pokorná, modlit se,

Bůh vyslyší její prosby, určitě. Vždyť má velké děti, 30 let žije s mužem.....Jen ne rozvod!“

Při opakovaných konzultacích jsme sestavily profil partnera – jde o manipulátora, despotu, egoistu, kterému dělá dobře ženu trýznit - jakoby s každou urážkou, násilím, dostával sílu a rozpínal svá křídla. Muž současně dává dětem drahé dárky a o své ženě mluví pohrdavě jako o služce.

Po posledním napadení, kdy ji muž bil, škrtil, byla po ošetření poslána ke klinickému psychologovi. Ten ženě potvrdil, že tento typ muže se nikdy nezmění, začíná být i nebezpečný. Jde jí doslova o život, separace je nutná!

Paní v Rose opakovaně sdělila, že v Rose se cítí

svobodně, jistě, může sdělit své pocity, věříme jí – má veliký strach kamkoliv odejít z bytu.

Je silně věřící. Pořád slyší slova kněze. Chce to trpělivost...

Manžel se vysmívá, dál dělá naschvály a baví se.

A děti? Mají rády peníze, dárky, svoji sektu, kterou poslouchají.

Jen matka stojí opodál, pozoruje život, který kolem ní jde a hledá význam slova rodina? Proč u nich mají k sobě tak daleko? Proč se manžel tak chová?

Nemá sílu udělat jakýkoliv krok, cítí se unavená, bezmocná.

Poslední napadení bylo vyhodnoceno jako přestupek. Přestože žena doložila lékařskou zprávu (zhmoždění krční páteře),

zprávu z centra Rosa, vyhodnotili úředníci situaci tak, že paní má zaplatit správní poplatek 1000 Kč.

Shrnutí: Přichází bezmoc nás pracovnic, které 20 let pomáháme obětem domácího násilí, čelíme mýtům, lhostejnosti společnosti. Muž z obydli nebyl vykázán- žena nedoložila svědky na to, že ji manžel vyhrožoval zabitím.

Další postup s klientkou spočívá v podpůrných socioterapeutických konzultacích, které ji budou učit mít se ráda, necítit vinu za situaci a díky edukaci ji dovést k zastavení násilí.

Pomoci v tom může i změna duchovního otce, který by vnímal riziko násilí v rodině.

Marie Vavroňová
Zdena Prokopová

Polovina seniorů zažila některou z forem násilí, s partnerským násilím má zkušenost třetina seniorek

Seniorský věk by mělo být období spojené s klidem, pohodou, nadhledem, předáváním životní moudrosti. Ale bohužel často je to období zcela jiné: smutné a bolestné. Poznamená ho samota, ale i násilí, strach, bolest způsobená cizími lidmi, ale příbuznými či dokonce těmi, kteří by seniorům měli pomáhat...

V Česku stoupá počet odkrytých případů týraných seniorů. Je smutnou skutečností, že v každém druhém případě týrání jsou agresory vlastní potomci. Děti nebo vnoučata psychicky, ale i fyzicky týrají seniory. Až čtvrtina osob vykázaných ze společného bydliště, se dopouštěla mezigeneračního násilí na starém člověku. Mnoho obětí v seniorském věku se ze studu či ze strachu z pomsty bojí vyhledat odbornou pomoc. Senioři jsou velmi zranitelnou skupinou. Nevědí jak se bránit, mají strach o násilí hovořit, protože agrese násilné osoby by rostla. Někdy násilí berou jako samozřejmost nebo dokonce své selhání (pokud je týrají vlastní děti). Tento pocit je pro ně paradoxně horší, než týrání.

Počet lidí nad 65 let věku se v populaci zvyšuje a s tím narůstá i problém týrání a násilí na seniorech, který bývá často před veřejností skrytý. Viditelné jsou jen velmi nápadné a medializované případy. Populace se dožívá v průměru o 25 let více než před sto lety, rodí se málo dětí. V EU připadá na 100 lidí v produktivním věku 25 lidí v důchodu. Podle údajů ČSÚ budou lidé starší 65 let v roce 2030

tvorit 22,8 % populace, v roce 2050 pak 31,3 (v roce 2007 tvořily osoby starší 65 let 14,6% obyvatel ČR).

Problémy, které stárí přináší, jsou pro seniory nejen přímé, vlastní fyzické, ale i negativní pohled společnosti na stárí (tzv. ageismus - společenský předpoklad vůči stárí, názory a stereotypy, jejichž důsledkem je diskriminace určitých věkových skupin). Bohužel, díky těmto skutečnostem začínají vznikat ve společnosti i určité negativní jevy – mohou vést až k porušování lidských práv a týrání seniorů. A ageismus se bohužel týká někdy i titulků seriózních deníků. Po odchodu do důchodu bývá senior viděn pouze jako objekt, čímž se zvyšuje pravděpodobnost jeho zneužívání a špatného zacházení.

Jako by nestačilo, že starší lidé trpí až osmkrát více chronickými zdravotními problémy než o polovinu mladší střední generace, v psychické rovině pak přicházejí deprese, lítostivé stavy, pomalejší reakce a těžce snášená snížená soběstačnost a závislost: a to jak na pomoci blízkých, sociálních a zdravotních pracovníků, tak na podpoře a politice státu.

Do centra ROSA, které se kromě přímé pomoci ženám obětem domácího násilí, zabývá i prevencí násilí, pro pomoc chodí nejčastěji ženy ve věku 30 – 45 let (65 %) , nicméně roste podíl skupiny žen 60+, které přichází řešit násilí od partnera či syna, vnuka, dcery..., nyní je to již 5 % klientek.

V rámci prevence ROSA za podpory Ministertva vnitra a Magistrátu hl.m. Praha připravila 16 besed pro seniory, opakovaná proškolení pracovníků

sociální péče a úřadů městských částí, vydala a distribuovala 6 tisíc letáčků a malých publikací.

Podle posledního průzkumu o.s. ROSA z listopadu 2013 zažilo 34 % seniorek z univerzity 3. věku (Praha) – násilí od svého partnera. Varující je, že různé formy násilí pak zažila více než polovina seniorů. Dalších šest procent seniorů a seniorek zažilo násilí od nejbližších příbuzných. Výsledky průzkumu přitom stojí na

skupině mladších seniorů, kteří jsou soběstační a nejsou závislí na péči. Zde je teoretická možnost ještě horších výsledků.

Deset procent dotázaných seniorů se setkala s násilným chováním v dopravním prostředku a téměř 13 procent zažilo nátlak na předváděcích akcích. Pro seniory jsou tak

Beseda v klubu seniorů.

Následující typy modřiny jsou jen zřídka náhodné: Bilaterální modřiny na pažích (může znamenat, že s osobou bylo třeseno, byla silně uchopena). Bilaterální modřiny vnitřních stehů (může znamenat sexuální zneužívání). Kruhové modřiny, vypovídající, že byla osoba držena, omezena a mačkána za ruce, nohy. Vícebarevné modřiny (což naznačuje, že se násilí opakovalo a opakuje).

Násilí na seniorech, ROSA, 2013

	počet ANO cel- kem	vyjádře- no v %	ANO ženy	vyjádře- no v %	ANO muži	vyjádře- no v %
1. Cítíte se doma, v místě kde žijete, či tam, kde vám poskytují služby, v ohrožení	4	5,9	4	6,7	0	0
2. Setkala/setkal jste se osobně s ponižováním, křikem, nadávkami, zesměšňováním či shazováním namířeným k vaší osobě?	18	26,5	17	28,3	1	12,5
3. Zažil/la jste:						0
a) ponižování	17	25,0	16	26,7	1	12,5
b) zdůraznění vaší nadbytečnosti, méněcennosti, bezmocnosti	10	14,7	9	15,0	1	12,5
c) zastrašování	11	16,2	9	15,0	2	25
d) shazování	13	19,1	12	20,0	1	12,5
e) nadávky, urážky, výsměch	16	23,5	15	25,0	1	12,5
f) výhrůžky	15	22,1	16	26,7	2	25
g) poškozování pro vás důležitých věcí	7	10,3	7	11,7	0	0
h) omezování návštěv, kontaktu s okolím	4	5,9	4	6,7	0	0
i) bránění v pohybu (odebrání pomůcek)	3	4,4	3	5,0	0	0
j) agresí vůči vašemu psovi, kočce	0	0,0	0	0,0	0	0
k) bránění sledování televize, poslechu rádia	4	5,9	4	6,7	0	0
4. Zažila /zažil jste						
a) odpírání podání jídla	0	0,0	0	0,0	0	0
b) odpírání podání léků	1	1,5	1	1,7	0	0
c) strkání	7	10,3	7	11,7	0	0
d) bití	5	7,4	5	8,3	0	0
e) fackování	9	13,2	8	13,3	1	12,5
f) sražení	4	5,9	4	6,7	0	0
g) tahání za vlasy	3	4,4	3	5,0	1	12,5
h) rány pěstmi	3	4,4	3	5,0	0	0
i) kopání	3	4,4	3	5,0	0	0
j) škrcení	3	4,4	3	5,0	0	0
k) vystavení chladu	2	2,9	2	3,3	0	0
l) mytí studenou vodou	1	1,5	1	1,7	0	0
m) zamykání, zavírání	1	1,5	1	1,7	0	0

nejhorší situací nátlakové nákupní akce, vybírání důchodů u bankomatů a nabídkové akce po telefonu.

Kde se tolik násilí bere? Podle některých hypotéz se jednotlivci, kteří jsou zneužíváni jako děti, stanou součástí cyklu násilí. Násilí se naučili jako formu přijatelného chování v dětství, jako reakce na konflikt, vztek, nebo napětí.

Pokud starší osoba, která přijímá péči, dříve týrala své dítě, dopouštěla se na něm psychického či fyzického násilí, dítě nyní v roli pečovatele vrací týrání, které trpělo.

To nicméně není omluva pro

násilí. Protože nikdo si nezaslouží být týrán.

Dalším faktorem, který se podílí na vzniku násilného chování k seniorům může být i stres pečující osoby: péče o starší dospělé, kteří trpí duševním nebo tělesným postižením, je velmi stresující.

Jednotlivci, kteří nemají potřebné dovednosti, informace, zdroje, atd., a kteří jsou jinak špatně připraveni pro pečující roli, se mohou potýkat s extrémním stresem a frustrací. To může vést k zneužívání seniorů a zanedbávání.

Zároveň u lidí ve špatném zdravotním stavu je větší pravděpodobnost, že budou zneužíváni, než u osob v relativně dobrém zdravotním stavu. Kromě toho, u lidí, kteří pečují o své seniory a jsou na péči finančně závislí, je také větší pravděpodobnost, že se dopustí násilí na seniorovi. Dalšími spouštěči násilí mohou být finanční problémy, pracovní stres, a další rodinné stresory také mohou přispívat ke zvýšenému riziku zneužití. Tato korelace byla jasně prokázána ve studiích zkoumajících

partnerské násilí nebo týrání dětí. Dalším faktorem je sociální izolace: k týrání, domácímu násilí, zneužívání dětí, nebo týrání seniorů dochází nejčastěji v rodinách, vyznačujících se sociální izolací. Samozřejmě, izolace může to být jak ukazatel, tak příčina zneužití.

Každý se může postavit násilí na seniorech čelem: být všímavý ke svým příbuzným, seniorům v domě, v sousedství.

Postavit se proti projevům ageismu ve svém okolí, na sociálních sítích i v médiích.

Martina Hronová

5. Žijete ve své rodině, v zařízení služeb, ekonomický tlak:						
a) Byla jste nucena/nucen nedobrovolně dávat část výplaty, důchodu, nebo úspor rodině ?	1	1,5	1	1,7	0	0
b) Musíte si rodině říkat o peníze, kapesné?	1	1,5	1	1,7	0	0
c) Nemáte přístup ke svým penězům?	0	0	0	0,0	0	0
d) Byl/byla jste nucena uzavřít závěť, změnit závěť?	1	1,5	0	0,0	1	12,5
e) Nutil vás někdo vzít si půjčku, která nebyla pro vás nebo ručit za půjčku někomu jinému?	1	1,5	1	1,7	0	0
f) Nutil vás někdo koupit zboží, aniž byste ho potřebovala/potřeboval?	10	14,7	8	13,3	2	25
g) Musíte dávat personálu „všimné“ za nákup svačiny, donesení oběda?	0	0,0	0	0,0	0	0
6. Pokud jste odpověděli na některý z dotazů v bodě 3,4, nebo 5 ANO, kde jste takové chování zažili?						
a) od partnera	16	23,5	15	25,0	1	12,5
b) doma od dalších nejbližších	4	5,9	4	6,7	0	0
c) v dopravním prostředku	7	10,3	7	11,7	0	0
d) v obchodě	5	7,4	5	8,3	0	0
e) na předváděcích akcích	8	11,8	6	10,0	2	25
f) u lékaře, v nemocnici	2	2,9	2	3,3	0	0
g) v sociálním zařízení	4	5,9	4	6,7	0	0
h) od sousedů	3	4,4	2	3,3	1	12,5
i) na sociálním odboru	0	0,0	0	0,0	0	0
j) od pečovateli	0	0,0	0	0,0	0	0
k) na úřadu práce	1	1,5	1	1,7	0	0
l) od cizích lidí	1	1,5	0	0,0	1	12,5
m) v práci	1	1,5	1	1,7	0	0
Partnerské násilí zažilo:	21	30,9	20	33,3	1	12,5
Celkem různé formy násilí zažilo:	35	51,5	32	53,3	3	37,5
Celkem respondentů odpovědělo	68	100,0	60	100,0	8	100
Průměrný věk:			65,5		71,4	

PREVENCE NÁSILÍ NA SENIORECH — co můžete udělat předem:

Udržujte sociální kontakty; rozšiřte síť přátel. Zůstaňte v kontaktu se starými přáteli a sousedy. Udržujte přátelství mimo domov.

Domluvte se s přáteli na návštěvách u vás doma.

Zapojte se do sociálních a komunitních aktivit.

Mějte svůj vlastní příjem. Důchod si nechávejte posílat na bankovní účet.

Nežijte v bytě (domě) s někým, kdo má historii násilného chování, závislosti na alkoholu či drogách.

Nenechávejte váš domov bez dozoru.

Nepodepisujte dokumenty, kterým nerozumíte, nechte je přezkoumat někým, komu věříte.

Myslete dopředu na péči a právní otázky: sepište závěť, jmenujte včas sami někoho, komu důvěřujete, aby, pokud k tomu dojde, že sami nebudete moci, za vás dělal zdravotní či právní rozhodnutí.

Nebojte se využívat nové komunikační prostředky jako je internet, mobil, e mail. SMS zprávy, naučte se je používat.

Násilí ve vztazích studentů? Není žádnou výjimkou.

S násilím ve vztazích má zkušenost více než každá desátá studentka. Potvrzují to opakované statistiky o.s. ROSA.

Varující ale je, že studenti projevy násilí nevnímají vždy jako násilí. Skutečnost „ano, zažil/a jsem násilí ve svém vztahu“ označili v roce 2006 a 2011 jen každá dvacátá studentka a žádný student, v letošním roce jen jeden student a žádná studentka.

Přitom z dalších odpovědí je patrné, že násilí zažili: téměř každá desátá byla uhozena, téměř každá desátá měla strach, že bude uhozena, třetina se cítila omezována. Přes deset procent studentů ve vztahu přiznává, že udělá cokoli, jde i proti svým

přáním, jen abych vyhověl/a partnerovi/partnerce. Z chlapců odpověď „byl jsem uhozen“ uvedl v roce 2013 jeden student.

V roce 2013 ví o násilí ve svém okolí každý třetí student (v roce 2011 věděl o násilí ve svém okolí téměř každý druhý student). Ve studii z roku 2006 každý pátý student nebo studentka věděli o násilí ve svém okolí. O násilí ve vztahu kamarádky nebo kamaráda v roce 2013 ví každý sedmý student, v roce 2011 to byl více než každý pátý student, v roce 2006 to byl více než každý šestý. Více než deseti na studentů ví o násilí v rodině svých rodičů, v roce 2011 téměř pětina studentů uvedla, že zažili doma násilí

mezi rodiči – v roce 2006 ve stejné studii to uvedl každý 8. student.

Podle zahraničních statistik má každá třetí studentka střední školy zkušenost s nějakou formou násilí ve vztahu a 40 % dívek ve věku 14 až 17 let říká, že zná někoho ve svém věku, kdo byl udeřen nebo bit přítelem. Průzkum mezi studenty uvádí, že znásilnění na schůzce představuje 67 % všech sexuálních útoků, 38 % znásilněných žen na schůzce byly mladé ženy ve věku 14 – 17 let. Více než polovina mladých žen (68 %) znala toho, kdo ji znásilnil – byl to její přítel, kamarád, známý.

Pouze jeden student a žádná studentka označili variantu „zažil/a jsem sám/sama násilí ve svém vztahu“. Přesto je

podle odpovědí na další otázky zřejmé, že studentů, kteří prožili projevy násilí je mnohem více, než jak sami odpověděli. Je zde souvislost s vnímáním násilí. Ačkoli procento odpovědí ano na otázku prožití násilí ve vlastním vztahu je malé, mnohem větší procento studentů odpovědělo ano na otázky indikující násilí ve vztahu: 9, % studentek bylo uhozeno (v roce 2006 - 11 % dívek), další část studentů a studentek se cítili omezováni, měli strach. Což jsou již počínající signály násilí ve vztahu.

Znamená to, že studenti a studentky nevnímají tyto varovné signály a konkrétní projevy násilí ve vztahu jako násilí. I z dalších poznatků víme, že studenti si myslí, že takové chování je „normální“ protože jejich „vrstevníci pro-

žívají ve vztazích to samé“, že to ke vztahu prostě „patří“.

Pro bezpečnost v komunikaci a vztazích je varující například, že na profilu ve facebooku nebo podobných stránkách má o sobě dost pravdivých informací s datem narození, kdy kam chodí, fotky z domova apod., nebo třeba fotky, které by neměl nikdo cizí vidět, celá pětina chlapců a čtvrtina dívek. Čtvrtina dívek má zkušenost s tím, že dostávala provokativní, urážející SMS a nevyžádané maily, u chlapců je to každý desátý. Téměř 12,5 procenta dívek a téměř 8 procent chlapců mají zkušenost, že jejich spolužáci dali na web, facebook informace, fotky, video, které je zesměšňovalo, ponižovalo. Studenti se svěřili i se sledováním – 3,1 % dívek sledovalo kamaráda, spolužáka, kluka, k posílání provokativních a urážejících SMS a mailů se letos nepřiznali (v roce se přiznalo k posílání 5,1 % z nich).

Stejně jako v běžné populaci, i studenti věří mýtům, které v oblasti vztahů panují:

Bohužel polovina studentů i studentek věří mýtu, že bití je jen ztráta kontroly, tedy mýtu, který „ospravedlňuje bití“ a snižuje jeho závažnost. Láska se zakládá na vzájemné důvěře, žárlivost naopak svědčí o nedostatku důvěry a sebedůvěry. Přesto

TAB. Násilí ve vztahu

	celkem studenti	Stud V %	Dívky počet	Dívky v %	Chlapci počet	Chlapci v %
už jsem s někým chodil/chodila/měl/měla vztah	48	53,3%	33	51,5%	15	57,6%
partner/ka mě ponižovala	0	0%	0	0%	0	0
partner/ka mě uhořel/a	4	8,3%	3	9%	1	6,6%
partner /ka chce abych trávil/a čas jen s ním/ní	16	33,3%	10	30,3%	6	40%
bál/bála jsem se svého partnera/partnerky, kluka/dívky	4	8,3%	1	3%	3	20%
můj partner/partnerka za mě rozhoduje, vše musí být podle něj/ní	2	4,1%	1	3%	1	6,6%
ve vztahu udělám cokoli, jdu i proti svým přáním, jen abych vyhověl/a partnerovi/partnerce	5	10,4%	2	6%	3	20%
ve vztahu jsem už měl/a strach, že budu udeřen/a	5	10,4%	3	9%	2	13,3%
ve vztahu jsem šla v sexu dál, než jsem chtěla pod tlakem partnera/partnerky	0	0%	0	0%	0	0%
zažil/a jsem sexuální nátlak	3	6,25%	2	6%	1	6,6%

si myslí i letos téměř polovina studentů a studentek, že žárlivost je znakem lásky.

Ke znásilnění nedochází proto, že dívka chlapce tak vzruší, že se nedokáže ovládat - to by přisuzovalo vinu oběti. Ke znásilnění dochází naopak proto, že útočník má problém se zvládnutím své zlosti, agresivity a síly. Přesto studenti tomuto mýtu věří.

Více než polovina sexuálně motivovaných činů se odehrává v bytě útočníka. Znásilnění na schůzce představuje 67 % všech sexuálních útoků. Více než dvě třetiny

mladých žen (68 %) znaly toho, kdo je znásilnil – byl to jejich přítel, kamarád, známý. Celkem 6 z 10 znásilnění mladých žen se stane v jejich vlastním domově ne ve tmavé uličce. Proto je naprosto alarmující, že si 69 % studentů i 55 procent studentek myslí, že jsou doma lépe chráněni před sexuálním útokem.

Tendence věřit mýtům je přitom zřejmá u těch ze studentů a studentek, kteří se sami stali terčem nějaké formy násilí nebo svědkem násilí doma.

Martina Hronová

Rozpoznat násilí, stanovit si vlastní hranice toho, co jsme ochotni tolerovat, je přitom zásadní. Bohužel násilí se přenáší mezi generacemi a u dětí, které zažívaly násilí doma mezi rodiči, je velmi pravděpodobné, že tyto vzory chování budou používat ve svých vztazích:

*Domácí násilí v ČR během svého života zasáhne 38 % žen.

*Děti jsou svědky násilí tam, kde k němu dochází v 95 procentech případů

*20 % obětí vyrůstalo v rodině, kde docházelo k násilí (ROSA 2005), 72 % pachatelů vyrůstalo v rodině s přítomností násilí (ROSA 2005), 11 - 20% dospělých si pamatuje, že viděli násilí mezi rodiči (Henning 1996, Straus 1990)

* I za mnoha případy šikany ve třídě stojí domácí násilí. Děti, které jsou svědky násilí doma, považují násilí za běžný způsob komunikace a prostředek k dosažení svého cíle.

Některé varovné signály počínajícího násilí nevnímají mladí lidé jako násilí. Je pro to několik vysvětlení:

- děti byly svědky násilí, viděly, že se otec chová násilně, mají pak pocit, že násilí je normální, přejali tento model chování od rodičů
- mají představu, že takové chování je normální, protože vrstevníci prožívají to samé
- mají strach opustit vztah poznamenaný násilím, protože by ztratili společenský status mezi vrstevníky

Tiché svědkyně 2013: siluety zavražděných projely Prahou

Každý rok umírá několik desítek žen rukou svého partnera, manžela. Tiché svědkyně připomínají zmařené životy žen, které byly něčí dcery, matky, sestry... Ženy, zavražděné svými partnery, si připomínáme každý rok 25. listopadu, na Mezinárodní den boje proti násilí na ženách. Ve středu 13.11.2013 jsme projeli se siluetami žen centrem Prahy historickou tramvají.

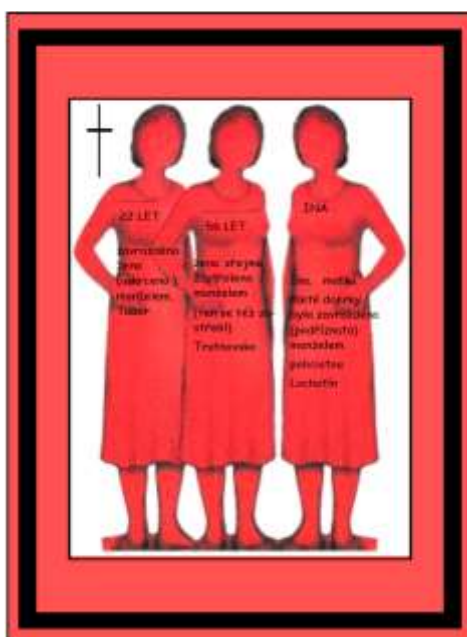

I když se mnohé v naší společnosti a legislativě změnilo, nestačí to. Máme již devátým rokem trestný čin týrání osoby blízké žijící ve společném obydlí, již téměř šest let existuje vykázní pachatele domácího násilí, trestný čin je již tři roky stalking.

Přesto jsou to často stále ženy, kdo musí opouštět domov, pokud dochází k násilí, aby si zachránily život a ochránily děti. Řada činů není vyšetřována podle §199 TZ jako domácí násilí, ne vždy dojde k vykázní. Násilí je bohužel ve společnosti stále zlehčováno a označováno jako domácí hádky a potyčky.

www.stopnasili.cz

ROSA—centrum pro týrané a osamělé ženy

ROSA - centrum pro týrané
a osamělé ženy

Podolská 242/25

147 00 Praha 4

Tel./fax.: +420 241 432 466

SOS tel.: + 420 602 246 102

(Po-Pá: 9-18 hod.)

hlavní e-mail o.s. ROSA:

info@rosa-os.cz

internetové poradenství:

poradna@rosa-os.cz -

Vedoucí azylového domu

ROSA: azyj@rosa-os.cz

IČO 68405359

Bank.spojení:

0008399319/0800

Sbírkový účet:

2848609349/0800

ROSA – centrum pro týrané
a osamělé ženy, poskytuje
ženám – obětem domácího
násilí a jejich dětem tři ak-
reditované sociální služby:

**Informační a poradenské
centrum ROSA pro ženy -
oběti domácího násilí:**

Posláním služby odborné
sociální poradenství v Infor-
mačním a poradenském cen-
tru ROSA je poskytovat bez-
platné odborné sociální pora-
denství v oblasti domácího
násilí (tj. sociálně právní pora-
denství, sociálně terapeutické
poradenství, případně psycho-
logickou pomoc) ženám obě-
tem domácího násilí v nepříz-
nivé sociální situaci, aby se

lépe orientovaly ve svých prá-
vech, našly odvahu a schop-
nost řešit svoji situaci, pochopit
cyklus násilí a posílit jejich
ochranu před dalším násilím v
rodině. Ke konzultacím v cen-
tru je vždy nutné se předem
objednat na telefonu 241
432 466.

Azylový dům ROSA

s utajenou adresou:

Na činnost Informačního a
poradenského centra ROSA
navazuje azylový dům a byty
s utajenou adresou. Zde se
ženám dostane nejen bezpečí a
ubytování, ale ženy zde mají
zajištěnou i specializovanou
komplexní psychosociální po-
moc, dětem se věnují psycho-
ložka a herní terapeutka, sociál-

ní pracovnice.

Telefonická krizová pomoc:

SOS linka: 602 246 102, pevná
linka 241432466, internetová po-
radna: poradna@rosa-os.cz Smys-
lem linky je zajištění okamžité
pomoci obětem domácího násilí
formou krizové intervence, speci-
alizované konzultace, sestavení
bezpečnostního plánu, informace,
kam se může oběť domácího
násilí ve svém regionu obrátit o
pomoc.

PODPOŘILI nás v r. 2013:

Dotací: MPSV

Granty: Magistrát hl.m. Prahy
(sociální služby, prevence krimi-
nality), MČ Praha 4, MVČR

Finančními dary v rámci

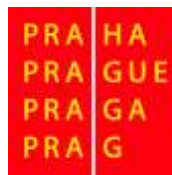
Corporate social responsibi-
lity: EGAP, Petr Škrla, zaměst-
nanci Citibank, zaměstnanci

KPMG, zaměstnanci HP

Materiálními dary: L'Oréal,
zaměstnanci externí komunika-
ce T-Mobile

Podpora služeb: MČ Praha 2,
MČ Praha 4

Děkujeme i všem drobným pravidelným i nepravidelným dárcům,
jejich pomoci si velmi vážíme.

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Podpořte pomoc obětem násilí

ROSA poskytuje pomoc ženám obětem domácího násilí. Podpořit je můžete i vy. A to formou DMS či zasláním peněz na sbírkový účet. Podpořte tak služby: ROSA - azylový dům pro ženy oběti násilí, odborné poradenství v informačním a poradenském centru ROSA a telefonickou krizovou pomoc na SOS lince ROSA pro všechny oběti násilí i jejich příbuzné.

Informace o projektu podpory najdete na www.darujspravne.cz a www.darcovskasms.cz.

Pomoc obětem domácího násilí můžete podpořit i Vy.

Odesláním dárcovské SMS ve tvaru:

DMS ROSA na telefonní číslo 87 777.

Cena SMS je 30 Kč, ROSA obdrží z této částky 27 Kč.

**Občanské sdružení ROSA můžete podpořit i přímo
platbou na sbírkový účet: 2848609349/0800.**

Více informací o nás najdete na www.rosa-os.cz a
www.stopnasili.cz.

Za Vaši podporu děkujeme.

Zpravodaj občanského sdružení ROSA 3/2013 vydává: ROSA – centrum pro týrané a osamělé ženy, prosinec, 2013 Redakční rada: Mgr. Martina Hronová, Marie Vavroňová, Zdena Prokopová.